CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PAOLO MENGOZZI
prezentate la 1 martie 2007 [1]

1. Prin prezentul recurs, societatea Common Market Fertilizers SA (denumită în continuare „recurenta" sau „CMF") solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 27 septembrie 2005, Common Market Fertilizers/Comisia [2] (denumită în continuare „hotărârea atacată"), prin care s-au respins acțiunile în anulare formulate de această societate împotriva Deciziilor Comisiei Comunităților Europene din 20 decembrie 2002 [3] prin care se constata, într-un caz particular, că remiterea taxelor de import nu era justificată.

Cadrul juridic

2. Articolul 1 alineatele (3) și (4) din Regulamentul (CE) nr. 3319/94 al Consiliului din 22 decembrie 1994 de instituire a unei taxe antidumping definitive asupra importurilor de amestec de uree și de nitrat de amoniu în soluție, originar din Bulgaria și Polonia, exportat de către alte societăți decât cele care sunt scutite de taxă și de percepere definitivă a sumelor garantate de taxa provizorie [4], prevede:

„(3) Cuantumul taxei antidumping instituite asupra importurilor originare din Polonia este egal cu diferența dintre prețul minim de import de 89 [de euro] pe tona de produs și prețul [cost, asigurare și navlu (CIF)] la frontiera comunitară majorat cu taxa [tarif vamal comun] (TVC) de plată pe tona de produs, în toate cazurile în care prețul CIF la frontiera comunitară majorat cu taxa TVC de plată pe tona de produs este inferior prețului minim de import și când importurile puse în liberă circulație sunt direct facturate unui importator care nu are legătură cu unul dintre exportatorii sau producătorii situați în Polonia:

[...]

1 — Limba originală: italiana.

2 — T-134/03 și T-135/03, Rec., p. II-3923.

3 — C(2002) 5217 final și C(2002) 5218 final.

4 — JO L 350, p. 20.

Pentru importurile puse în liberă circulație nefacturate direct importatorului care nu are legătură cu unul dintre exportatorii sau producătorii menționați mai sus situați în Polonia, se instituie următoarea taxă specifică:

pentru produsul originar din Polonia: 22 [de euro] pe tona de produs [...], cu excepția produsului certificat de Zaklady Azotowe Pulawy, pentru care s-a instituit o taxă specifică de 19 [euro] pe tona de produs [...].

(4) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, se aplică dispozițiile în vigoare în materie de taxe vamale." [traducere neoficială]

3. Articolul 239 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar [5], astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2700/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2000 [6] (denumit în continuare „Codul vamal"), prevede:

„(1) Drepturile de import sau export se pot rambursa sau remite în alte situații decât cele menționate la articolele 236, 237 și 238:

— care urmează a fi stabilite în conformitate cu procedura comitetului;

— care rezultă din circumstanțe care nu implică înșelăciune sau neglijență evidentă din partea persoanei interesate. Situațiile în care se poate aplica această dispoziție și procedura de urmat în acest scop sunt definite în conformitate cu procedura comitetului. Rambursarea sau remiterea poate fi făcută în condiții speciale.

[...]"

4. Articolul 4 punctul 24 din Codul vamal prevede că, în sensul acestui cod, „procedura comitetului" reprezintă „procedura prevăzută fie la articolele 247 și 247a, fie la articolele 248 și 248a".

5. Articolul 247 din Codul vamal prevede că „[m]ăsurile necesare punerii în aplicare a

5 — JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58.
6 — JO L 311, p. 17, Ediție specială, 02/vol. 13, p. 12.

prezentului regulament [...] se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare menționată la articolul 247a alineatul (2) [...]".

6. Articolul 247a din Codul vamal prevede:

„(1) Comisia este asistată de Comitetul Codului vamal (numit în continuare „comitet").

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolele 5 și 7 din Decizia 1999/468/CE [...].

(3) Comitetul își adoptă regulamentul de procedură."

7. Articolul 4 din Regulamentul de procedură al Comitetului Codului vamal (denumit în continuare „Regulamentul de procedură al CCV") prevede:

„(1) În conformitate cu articolul 14 alineatul (2), președintele transmite reprezentanților permanente și membrilor comitetului convocarea, ordinea de zi, precum și proiectele de măsuri asupra cărora este necesar avizul comitetului și orice alt document de lucru, de regulă, cu cel puțin 14 zile înaintea datei reuniunii.

(2) În cazuri urgente și atunci când măsurile care urmează să fie adoptate trebuie aplicate imediat, președintele poate, la cererea unui membru al comitetului sau din proprie inițiativă, să reducă termenul de transmitere prevăzut la alineatul (1) până la cinci zile calendaristice înaintea datei reuniunii.

(3) În caz de extremă urgență, președintele poate renunța la termenele stabilite la alineatele (1) și (2). Dacă se propune înscrierea unei chestiuni pe ordinea de zi a unei reuniuni în cursul acesteia, este necesară aprobarea majorității simple a membrilor comitetului."

8. Articolul 2 din Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a normelor privind exercitarea competențelor

de executare conferite Comisiei [7] (denumită în continuare „Decizia privind comitologia") prevede:

„Alegerea modalităților procedurale pentru adoptarea măsurilor de punere în aplicare trebuie să se orienteze după următoarele criterii:

(a) măsurile de gestionare, cum sunt cele referitoare la aplicarea politicii agricole comune și politicii comune în domeniul pescuitului sau cele referitoare la punerea în aplicare a programelor având implicații bugetare substanțiale, trebuie să fie adoptate conform procedurii de gestionare;

(b) măsurile cu caracter general, destinate să pună în aplicare dispozițiile esențiale ale actelor de bază, inclusiv măsurile referitoare la protecția sănătății sau securității persoanelor, animalelor sau plantelor, ar trebui adoptate conform procedurii de reglementare;

Atunci când un act de bază prevede că anumite dispoziții neesențiale ale actului pot fi adaptate sau actualizate prin intermediul procedurilor de executare, aceste măsuri ar trebui să fie adoptate conform procedurii de reglementare.

(c) fără a aduce atingere literelor (a) și (b), procedura de consultare se aplică în toate cazurile în care se consideră ca fiind cea mai indicată."

9. Articolul 5 din Decizia privind comitologia prevede:

„Procedura de reglementare

(1) Comisia este asistată de un comitet de reglementare format din reprezentanții statelor membre și prezidat de reprezentantul Comisiei.

(2) Reprezentantul Comisiei prezintă comitetului un proiect de măsuri care urmează să fie luate. Comitetul își dă avizul cu privire la acest proiect într-un termen pe care președintele îl poate stabili în funcție de urgența chestiunii în cauză. Avizul este emis cu majoritatea prevăzută la articolul 205

7 — JO L 184, p. 23, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 159.

alineatul (2) [CE] pentru deciziile pe care Consiliul trebuie să le adopte la propunerea Comisiei. Voturile reprezentanților statelor membre din cadrul comitetului sunt ponderate conform articolului menționat anterior. Președintele nu participă la vot.

(3) Fără a aduce atingere articolului 8, Comisia adoptă măsurile preconizate, în cazul în care acestea sunt conforme cu avizul comitetului.

(4) În cazul în care măsurile preconizate nu sunt conforme cu avizul comitetului sau în absența avizului, Comisia prezintă Consiliului, fără întârziere, o propunere cu privire la măsurile care urmează să fie adoptate și informează Parlamentul European. [...]"

10. Articolul 905 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Codului vamal [8], astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1677/98 al Comisiei din 29 iulie 1998 [9] (denumit în continuare „regulamentul de aplicare"), prevede:

„(1) În cazul în care autoritatea vamală de decizie căreia i s-a prezentat o cerere de rambursare sau remitere în conformitate cu articolul 239 alineatul (2) din cod nu poate lua o decizie în baza articolului 899, dar cererea este susținută de dovezi ce pot constitui o situație specială rezultând din circumstanțe ce nu au rezultat ca urmare a dolului sau neglijenței evidente din partea persoanei respective, statul membru de care aparține autoritatea trimite cazul Comisiei pentru soluționare în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 906-909.

Totuși, exceptând cazul în care autoritatea vamală însărcinată cu luarea deciziei are rezerve, aceasta poate lua decizia de a acorda dreptul la restituirea sau remiterea taxelor vamale în cazul în care consideră că sunt îndeplinite condițiile stipulate în articolul 239 alineatul (1) din cod, cu condiția ca suma în cauză per operator, legată de una sau mai multe operațiuni de import sau export, dar care rezultă din una și aceeași situație specială, să fie mai mică de 50 000 [euro].

Expresia «persoană interesată» se interpretează în același fel ca la articolul 899.

În toate celelalte cazuri, autoritatea vamală de decizie refuză cererea."

8 — JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3.
9 — JO L 212, p. 18, Ediție specială, 02/vol. 11, p. 23.

11. Articolul 906 din regulamentul de aplicare prevede:

„În termen de 15 zile de la data primirii dosarului menționat la articolul 905 alineatul (2), Comisia trimite statelor membre o copie a acestuia.

Examinarea dosarului se înscrie cât mai curând posibil pe ordinea de zi a unei reuniuni a comitetului prevăzut la articolul 247 din cod."

12. Ulterior faptelor din speță, articolul 906 al doilea paragraf din regulamentul de aplicare a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1335/2003 al Comisiei din 25 iulie 2003 de modificare a regulamentului de aplicare [10] după cum urmează:

„Verificarea acestui dosar se înscrie cât mai curând posibil pe ordinea de zi a unei reuniuni a grupului de experți menționat la articolul 907."

13. Articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare prevede:

„După consultarea unui grup de experți format din reprezentanții tuturor statelor membre, reuniți în cadrul comitetului să examineze cazul respectiv, Comisia adoptă o decizie care stabilește dacă situația specială respectivă justifică sau nu rambursarea sau remiterea."

Situația de fapt

14. Faptele care stau la baza prezentului litigiu, astfel cum au fost constatate de către Tribunal, rezultă din punctele 14-28 din hotărârea atacată, redactate după cum urmează:

„14 Recurenta, cu sediul în Belgia, exercită o activitate de distribuție angro de produse chimice, în special soluții azotate (uree și nitrat de amoniu). Grupul recurentei cuprinde în special societatea Rellmann GmbH, situată în Hamburg (Germania), filială deținută 100 % de recurentă și de societatea Agro Baltic GmbH, cu sediul în Rostock (Germania), filială deținută 100 % de Rellmann. În 1989, recurenta a achiziționat societatea Champagne Fertilisants, care este reprezentantul său fiscal pentru operațiunile sale în Franța.

15 Exportatorul, întreprinderea poloneză Zaklady Azotowe Pulawy (denumită în

10 — JO L 187, p. 16, Ediție specială, 02/vol. 16, p. 13.

continuare «ZAP»), vinde produsele către Agro Baltic. În cadrul grupului recurentei, circuitul comercial este următorul: Agro Baltic revinde produsele către Rellmann, care le revinde, la rândul său, recurentei. Se emit facturile corespunzătoare acestor operațiuni.

16 În [speța care a dus la] cauza T-134/03, Agro Baltic a cumpărat de la ZAP, în perioada martie-septembrie 1997, trei încărcături de amestec de uree și de nitrat de amoniu. Aceste încărcături au urmat circuitul comercial descris la punctul 15 de mai sus.

17 Cogema, comisionar vamal agreat, a fost mandatată să pună produsele în liberă circulație în numele Agro Baltic și să le pună în consum în numele recurentei.

18 Astfel, mărfurile au fost, într-o primă fază, puse în liberă circulație în numele Agro Baltic, sub declarația EU0, căreia i-au fost atașate facturile emise de ZAP către Agro Baltic și certificatele EUR.1, care atestă originea poloneză a mărfurilor. Mărfurile au fost puse în același timp în regim de antrepozit, din care au ieșit câteva minute mai târziu pentru a fi puse în consum în numele Champagne Fertilisants.

19 În [speța care a dus la] cauza T-135/03, Agro Baltic a cumpărat, în ianuarie 1995, o încărcătură de la ZAP, care a urmat apoi circuitul comercial descris la punctul 15 de mai sus.

20 Agro Baltic a mandatat societatea SCAC Rouen (denumită în continuare «SCAC»), comisionar vamal agreat, pentru a pune mărfurile în liberă circulație în numele Agro Baltic și pentru a le pune în consum în numele recurentei. Aceasta presupunea depunerea, pentru aceeași marfă, la același birou vamal, a două declarații vamale de import menționând doi destinatari diferiți, astfel încât să se diferențieze plata taxelor vamale de aceea a taxei pe valoarea adăugată.

21 SCAC a utilizat o procedură de vămuire simplificată de punere în liberă circulație și de punere în consum doar în numele recurentei. În acest scop, SCAC a depus o declarație IM4 în numele recurentei, căreia i-au fost atașate factura emisă de Rellmann către recurentă și un certificat EUR.1 atestând originea poloneză a mărfurilor.

22 Într-o primă fază, administrația franceză competentă a acceptat declarațiile aferente acestor două cauze, a acordat scutirea de taxe vamale de import pe baza certificatelor EUR.1 și nu a cerut plata taxelor antidumping.

23 Ca urmare a unui control *a posteriori*, autoritățile franceze competente au considerat totuși că taxa specială de 19 [euro] pe tonă, prevăzută la articolul 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94, ar fi trebuit aplicată tuturor încărcăturilor din prezentele cauze. Într-adevăr, în opinia acestora, adevăratul importator al mărfurilor era recurenta, care nu era destinatară a unei facturi directe din partea ZAP, deși produsele în cauză erau certificate ca fiind produse de ZAP. Mai precis, în dosarul care a stat la baza cauzei T-134/03, autoritățile franceze competente au considerat în special că antrepozitarea intermediară a mărfurilor reprezintă o ficțiune juridică, datorită duratei sale extrem de scurte, și că recurenta achiziționase deja mărfurile în cele trei operațiuni în cauză, chiar înainte de depunerea declarațiilor de punere în liberă circulație în numele Agro Baltic. Mai precis, în dosarul care a stat la baza cauzei T-135/03, autoritățile franceze competente au considerat că în numele recurentei a fost efectuată o singură declarație de punere în liberă circulație și de punere în consum.

24 În aceste condiții, în dosarul care a stat la baza cauzei T-134/03, agenții Centrului de informare, de orientare și de control din Poitiers au întocmit, la 4 decembrie 1998, un proces-verbal potrivit căruia au fost eludate taxe vamale și alte taxe în valoare totală de 3 911 497 de franci francezi (FRF) (564 855 de euro). În dosarul care a stat la baza cauzei T-135/03, Direcția interregională a vămilor din Rouen a întocmit, la 13 noiembrie 1997, un proces-verbal din care rezultă că ar fi trebuit aplicat un total de taxe vamale și alte taxe de 840 271 FRF (128 098 de euro).

25 În cursul lunilor noiembrie și decembrie 1999, recurenta a introdus la administrația franceză a vămilor cereri de remitere a taxelor, în temeiul articolului 239 din Codul vamal. La 14 februarie 2002, aceasta din urmă a transmis Comisiei cererile menționate, pe care le-a înregistrat cu numerele de referință REM 02/02 (cauza T-134/03) și REM 03/02 (cauza T-135/03).

26 Prin scrisorile din 9 și din 10 septembrie 2002, la care s-a răspuns la 11 octombrie 2002, Comisia a indicat recurentei că intenționa să adopte o decizie negativă în dosarele REM 02/02 și REM 03/02.

27 La 12 noiembrie 2002, grupul de experți REM/REC s-a reunit în cadrul Comitetului Codului vamal, secțiunea rambursări. În procesul-verbal al acestei reuniuni, întocmit la 29 noiembrie 2002, votul final al grupului de experți a dus la următorul rezultat, în ceea ce privește dosarele REM 02/02 și REM 03/02: «șase delegații votează în favoarea propunerii Comisiei, patru delegații se abțin și cinci delegații votează împotriva propunerii Comisiei».

28 La 20 decembrie 2002, considerând că a existat neglijență evidentă din partea recurentei, că nu există o situație specială și că, astfel, condițiile de aplicare ale articolului 239 din Codul vamal nu erau îndeplinite, Comisia a adoptat deciziile C(2002) 5217 final (dosar REM 02/02) și C(2002) 5218 final (dosar REM 03/02) (numite în continuare «decizii în litigiu»), constatând că remiterea taxelor de import nu era justificată. Aceasta a notificat deciziile respective administrației franceze a vămilor, care, la rândul său, le-a transmis recurentei la 10 februarie 2003."

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

15. Prin cererile depuse la grefa Tribunalului la 18 aprilie 2003, înregistrate cu numerele T-134/03 și T-135/03, CMF a solicitat anularea deciziilor în litigiu, invocând trei motive.

16. Prin primul motiv, aceasta invoca, printre altele, o încălcare a articolului 7 CE și a articolului 5 din Decizia privind comitologia, precum și încălcarea articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Comitetului Codului vamal.

17. Prin al doilea motiv, aceasta invoca erori vădite de apreciere pe care Comisia le-ar fi comis considerând neîndeplinite condițiile de acordare a remiterii prevăzute la articolul 239 din Codul vamal.

18. Prin al treilea motiv, recurenta susținea nerespectarea de către Comisie a obligației de motivare care îi revenea în temeiul articolului 253 CE.

19. După conexarea cauzelor T-134/03 și T-135/03, Tribunalul, prin hotărârea atacată, a respins acțiunile și a obligat recurenta la plata cheltuielilor de judecată.

20. În ceea ce privește pretinsa încălcare a articolului 7 CE și a articolului 5 din Decizia privind comitologia, Tribunalul a declarat, în primul rând, inadmisibilă excepția de nelegalitate a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, ridicată de recurentă în cadrul respectivului motiv [11].

21. În această privință, Tribunalul a constatat, mai întâi, că excepția era tardivă, deoarece nu a fost ridicată decât la momentul replicii și că nu se întemeia pe niciun element de drept sau de fapt apărut în cursul procedurii, în sensul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului [12].

22. În plus, Tribunalul a subliniat faptul că nelegalitatea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare nu ar putea fi examinată din oficiu, o asemenea nelegalitate nefiind de ordine publică [13]. Deși a admis obligația sa de a invoca din oficiu necompetența emitentului actului atacat, Tribunalul a constatat mai întâi că, în speță, Comisia a acționat în cadrul competențelor sale, adoptând deciziile în litigiu în temeiul articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, adoptat el însuși în temeiul avizului Comitetului Codului vamal conform procedurii prevăzute la articolele 239, 247 și 247a din codul menționat; în al doilea rând, din jurisprudență nu reieșea faptul că Tribunalul era obligat să analizeze din oficiu dacă, adoptând conținutul articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, temei juridic al deciziilor în litigiu, Comisia nu și-a depășit competențele [14].

23. În al doilea rând, Tribunalul a respins teza recurentei conform căreia grupul de experți care se reunește, în temeiul articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, „în cadrul Comitetului [Codului vamal]" ar constitui un comitet de reglementare în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia [15].

24. În această privință, Tribunalul a constatat că din considerentul (7) și din articolul 5 din Decizia privind comitologia rezultă că procedura de reglementare este utilizată pentru „măsuri cu domeniu general de aplicare concepute să pună în aplicare prevederile esențiale ale actelor de bază", în timp ce deciziile în litigiu sunt decizii individuale, lipsite, așadar, de orice caracter general. În opinia Tribunalului, a admite competența comitetului de reglementare, în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia, de a da un aviz în situația unei propuneri de decizie individuală de rambursare sau remitere de taxe vamale ar echivala,

11 — Hotărârea atacată, punctul 51.

12 — *Ibidem.*

13 — Tribunalul a citat în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 1959, Société des fonderies de Pont-à-Mousson/Înalta Autoritate (14/59, Rec., p. 445, p. 474).

14 — Hotărârea atacată, punctul 52.

15 — *Ibidem,* punctele 54 și 58.

pur și simplu, cu asimilarea noțiunilor de decizie și de act cu caracter general, în timp ce acestea sunt fundamental distincte și, așadar, cu încălcarea articolului 249 CE, precum și a articolului 7 CE și a Deciziei privind comitologia [16].

25. Tribunalul a adăugat și faptul că, dacă legiuitorul, în cazul de față, Comisia, ar fi vrut să fie consultat Comitetul Codului vamal în cadrul procedurilor individuale de remitere sau de restituire, ar fi utilizat, fără nicio îndoială, în articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, expresia „după consultarea comitetului". Expresia „în cadrul comitetului" ar reflecta faptul că grupul de experți prevăzut la articolul 907 este în mod evident o entitate distinctă, pe plan funcțional, de Comitetul Codului vamal [17].

26. În ceea ce privește pretinsa încălcare a articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV – din perspectiva nerespectării termenului de 14 zile înaintea datei reunirii comitetului respectiv, prevăzut pentru transmiterea documentelor de lucru către membrii săi –, Tribunalul a respins obiecția recurentei.

27. În această privință, după ce a constatat că membrii grupului de experți au dispus de 13 zile calendaristice pentru a lua cunoștință de scrisoarea prin care recurenta a răspuns scrisorilor Comisiei, Tribunalul a considerat că persoanele fizice sau juridice nu se pot prevala de o pretinsă încălcare a acestei norme, care nu este destinată să asigure protecția particularilor, ci să asigure funcționarea internă a comitetului, respectând întocmai prerogativele membrilor săi [18].

28. În ceea ce privește pretinsele erori vădite de apreciere în aplicarea dispozițiilor articolului 239 din Codul vamal, Tribunalul, după ce a subliniat că este stabilit faptul că recurenta nu a comis înșelăciuni, a analizat doar aspectul celui de al doilea motiv de anulare, referitor la pretinsa inexistență a neglijenței din partea recurentei, pentru a exclude orice eroare vădită de apreciere a Comisiei în această privință, ceea ce făcea inutilă examinarea motivelor privind existența unei situații particulare [19].

29. Cu titlu preliminar, Tribunalul a amintit că, potrivit jurisprudenței, pentru a aprecia dacă există neglijență evidentă, în sensul articolului 239 din Codul vamal, trebuie să se

16 — *Ibidem*, punctele 55-57.
17 — *Ibidem*, punctul 59.
18 — *Ibidem*, punctele 77-79.
19 — *Ibidem*, punctele 115, 147 și 149.

ținând cont, în special, de complexitatea dispozițiilor a căror neexecutare a dus la naşterea datoriei vamale, precum şi de experiența profesională şi de diligența operatorului [20].

30. În ceea ce privește complexitatea dispozițiilor, Tribunalul a observat, pe de o parte, că declarase deja, cu altă ocazie [21], că articolul 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94 nu prezintă dificultăți semnificative de interpretare şi, pe de altă parte, după cum susținea şi Comisia, că recurenta nu se putea exonera de propria răspundere invocând eroarea, reală sau nu, a comisionarilor săi, din moment ce ea însăşi a elaborat schema de import a produselor în cauză şi a ales în mod liber comisionarii respectivi [22].

31. În ceea ce privește experiența profesională a recurentei, Tribunalul a constatat că Comisia a considerat în mod întemeiat că recurenta dispune de experiența necesară îndeplinirii operațiunilor de import şi de export [23].

32. În sfârşit, în ceea ce privește diligența operatorului, Tribunalul a hotărât că, în ansamblul său, comportamentul recurentei în timpul derulării operațiunilor în cauză nu poate fi considerat suficient de diligent. Într-adevăr, deşi a invocat lipsa sa de experiență în operațiunile de vămuire a produselor în cauză, precum şi dificultățile inerente aplicării Regulamentului nr. 3319/94, recurenta nu numai că nu a solicitat nicidecum consiliere din partea comisionarilor săi vamali, dar le-a şi transmis acestora instrucțiuni foarte precise. În plus, în opinia Tribunalului, chiar erorile recurentei în întocmirea facturilor sale pledează pentru o lipsă de diligență din partea sa [24].

Procedura în fața Curții şi concluziile părților

33. Prin cererea introdusă la grefa Curții la 14 decembrie 2005, recurenta a declarat recurs împotriva hotărârii atacate.

34. Reprezentanții părților au fost audiați în şedința din 5 octombrie 2006.

20 — *Ibidem*, punctul 135.

21 — Hotărârea Tribunalului din 21 septembrie 2004, Gondrand Frères/Comisia (T-104/02, Rec., p. II-3211, punctele 59-62 şi 66).

22 — Hotărârea atacată, punctele 137-139.

23 — *Ibidem*, punctele 140 şi 41.

24 — *Ibidem*, punctele 142-144.

35. Recurenta solicită Curții:

— anularea în întregime a hotărârii atacate;

— admiterea concluziilor prezentate de către recurentă în primă instanță;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente atât procedurii de recurs, cât și procedurii în primă instanță.

36. Comisia solicită Curții:

— respingerea recursului;

— obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

Analiză juridică

Considerații preliminare privind motivele de recurs

37. În susținerea recursului, recurenta formulează patru motive. Prin primele două motive, aceasta reproșează Tribunalului o „prezentare incompletă a cadrului juridic" și, respectiv, o „prezentare incompletă a situației de fapt". Prin cel de al treilea motiv, aceasta invocă o serie de erori de drept pe care Tribunalul le-ar fi comis în analiza încălcării normelor fundamentale de procedură invocate în cadrul primului motiv al acțiunilor în anulare. Al patrulea motiv este întemeiat pe aplicarea eronată, de către Tribunal, a articolului 239 din Codul vamal.

38. Primul motiv de recurs este, în mod evident, lipsit de autonomie în raport cu celelalte. Invocând o „prezentare incompletă a cadrului juridic", recurenta critică Tribunalul că a omis să menționeze, în prezentarea cadrului juridic relevant efectuată la punctele 1-13 din hotărârea atacată, pe de o parte, considerentul (39) al Regulamentului nr. 3319/94 și, pe de altă parte, articolul 2 din Decizia privind comitologia.

39. Considerăm evident faptul că absența menționării, în partea din hotărâre care conține o simplă prezentare a cadrului juridic, a uneia sau a mai multor dispoziții considerate importante pentru nevoile cauzei nu poate constitui în sine o lipsă care să aibă ca efect anularea hotărârii. Așadar, motivul poate fi interpretat ca având ca obiect mai degrabă evidențierea ne*luării în considerare,* de către Tribunal, a considerentului și a dispoziției invocate și erorile de drept care ar fi rezultat din aceasta pe planul aprecierii juridice.

40. Într-adevăr, din expunerea primului motiv de recurs rezultă că, din cauza omisiunilor pretinse, Tribunalul ar fi procedat, în opinia recurentei, pe de o parte, la o interpretare greșită a articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94, considerând că absența, în speță, a eludării măsurilor antidumping de către recurentă nu se opunea aplicării taxei antidumping specifice și, pe de altă parte, la o apreciere greșită potrivit căreia procedura de reglementare prevăzută în Decizia privind comitologia nu trebuia să fie urmată decât pentru adoptarea unor măsuri cu caracter general.

41. Cu toate acestea, este vorba aici despre obiecții care sunt invocate în special în cadrul celui de al patrulea și, respectiv, în cadrul celui de al treilea motiv de recurs [25]. Este așadar oportun să le examinăm în cadrul analizei acestor motive.

42. În ceea ce privește pretinsa „prezentare incompletă a situației de fapt", invocată în cadrul celui de al doilea motiv de recurs, trebuie să remarcăm faptul că recurenta reproșează Tribunalului că a procedat, la punctele 14-28 din hotărârea atacată, la o prezentare „incompletă și eronată" a faptelor, care s-ar manifesta printr-o denaturare a acestora și, în consecință, printr-o eroare de drept [26]. Din cauza acestei denaturări, Tribunalul ar fi apreciat în mod eronat că ne aflăm, în speță, într-o situație de facturare indirectă care justifică aplicarea taxei specifice prevăzute la articolul 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94.

43. Recurenta susține că, dimpotrivă, în cauză, contrar aprecierii autorităților vamale franceze și a Comisiei, nu s-ar putea discerne o situație de facturare indirectă. Totuși, pentru a demonstra acest lucru, aceasta invocă o serie de argumente cu caracter juridic, fără a pune în evidență nici cea mai mică eroare comisă de autoritățile respective, de Comisie și, cu atât mai puțin, de Tribunal în *constatarea faptelor.*

44. De altfel, ținând cont de scopul prezentei proceduri, nu este necesar să insistăm asupra acestor argumente.

45. În primul rând, observăm că Tribunalul, în hotărârea atacată, nu a examinat în niciun fel problema referitoare la *existența în speță* a unei situații de facturare indirectă, iar acest lucru era perfect logic și legitim din partea Tribunalului, dat fiind că din dosarul din

25 — Legătura cu cel de al patrulea motiv de recurs al pretinsei neluări în considerare a considerentului (39) din Regulamentul nr. 3319/94 reiese în mod chiar explicit din punctele 10 și 151 din cererea de recurs. De asemenea, legătura cu cel de al treilea motiv de recurs al pretinsei neluări în considerare a articolului 2 din Decizia privind comitologia reiese în mod explicit din punctele 16 și 75 din cererea de recurs.

26 — Cererea de recurs, punctele 18, 20, 21, 28 și 39.

prima instanță nu rezultă faptul că recurenta a susținut în fața Tribunalului încălcarea, de către Comisie, a dispozițiilor articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94. Așadar, problema respectivă nu poate fi invocată pentru prima dată în cadrul unui recurs, competența Curții fiind, în această fază, limitată la aprecierea soluției de drept care a fost dată argumentelor dezbătute în fața primei instanțe [27].

46. În al doilea rând, invocând inexistența datoriei vamale, recurenta se situează într-o perspectivă logică nu numai nouă, ci și total incompatibilă cu obiectul acțiunilor în anulare introduse în fața Tribunalului.

47. În această privință, trebuie să amintim că, prin deciziile în litigiu, Comisia s-a pronunțat asupra unor cereri ale recurentei prin care se urmărea obținerea remiterii taxelor în temeiul articolului 239 din Codul vamal și al articolului 905 din regulamentul de aplicare.

48. Or, astfel cum în mod întemeiat a subliniat Comisia, aceste dispoziții, care urmăresc o finalitate de echitate [28], au ca unic obiect, atunci când sunt întrunite anumite circumstanțe speciale și în absența neglijenței evidente sau a înșelăciunii, să permită exonerarea anumitor operatori economici de la plata taxelor pe care le datorează, și nu contestarea principiului exigibilității datoriei în sine [29]. În consecință, recurenta putea invoca în mod util împotriva deciziilor în litigiu numai motive prin care să urmărească să demonstreze, în speță, existența unor circumstanțe speciale, precum și inexistența neglijenței evidente sau a înșelăciunii din partea sa, și nu motive prin care să urmărească să demonstreze nelegalitatea deciziilor autorităților naționale competente care au supus-o la plata taxelor respective [30].

49. Cu alte cuvinte, cererile adresate Comisiei în temeiul dispozițiilor articolului 239 din Codul vamal coroborate cu dispozițiile articolului 905 din regulamentul de aplicare nu se referă la aspectul dacă dispozițiile de drept material vamal au fost aplicate corect de către autoritățile vamale naționale. Într-adevăr, un asemenea aspect ține de compe-

27 — Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții (C-136/92, Rec., p. I-1981, punctul 59).

28 — Hotărârea din 25 februarie 1999, Trans-Ex-Import (C-86/97, Rec., p. I-1041, punctul 21), și Hotărârea din 27 septembrie 2001, Bacardi (C-253/99, Rec. p. I-6493, punctul 56).

29 — A se vedea, în legătură cu dispoziția echivalentă articolului 239 din Codul vamal, anterior în vigoare – articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1430/79 al Consiliului din 2 iulie 1979 privind rambursarea sau remiterea drepturilor de import sau de export (JO L 175, p. 1), astfel cum a fost modificat prin articolul 1 alineatul (6) din Regulamentul (CEE) nr. 3069/86 al Consiliului din 7 octombrie 1986 (JO L 286, p. 1) –, Hotărârea din 12 martie 1987, Cerealmangimi și Italgrani/Comisia (244/85 și 245/85, Rec., p. 1303, punctul 11), și Hotărârea din 6 iulie 1993, CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux/Comisia (C-121/91 și C-122/91, Rec., p. I-3873, punctul 43).

30 — A se vedea Hotărârea Cerealmangimi și Italgrani/Comisia, citată anterior, punctul 13, și Hotărârea CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux/Comisia, citată anterior, punctul 44.

tența autorităților vamale naționale, în temeiul articolului 236 din Codul vamal, ale căror decizii pot fi atacate în fața instanțelor naționale, acestea din urmă putând sesiza Curtea în temeiul articolului 234 CE [31].

Cu privire la pretinsele erori de drept comise în examinarea încălcării normelor fundamentale de procedură

Cu privire la erorile de drept pe care Tribunalul le-ar fi comis prin excluderea încălcării dispozițiilor articolului 7 CE și ale articolului 5 din Decizia privind comitologia

50. Având în vedere că prezentarea unor asemenea cereri Comisiei presupune existența datoriei vamale [32], pe care recurenta nu o poate contesta în cadrul unei acțiuni în anulare îndreptate împotriva deciziilor în litigiu, argumentele de drept invocate în cadrul celui de al doilea motiv de recurs trebuie să fie respinse și din acest motiv [33].

— Motivele invocate de recurentă

51. Atenția Curții trebuie așadar să se concentreze asupra celui de al treilea și a celui de al patrulea motiv de recurs.

52. Prin intermediul primelor două aspecte ale prezentului motiv de recurs, referitoare, pe de o parte, la „încălcarea articolului 7 CE și la nevaliditatea articolului 907 primul paragraf din regulament[ul de aplicare]" și, pe de altă parte, la „natura juridică a comitetului consultat de către Comisie", recurenta se plânge de o serie de erori de drept pe care Tribunalul le-ar fi comis prin respingerea aspectului primului motiv de anulare referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor articolului 7 CE și ale articolului 5 din Decizia privind comitologia. Acestea necesită, în opinia noastră, o evaluare comună, în măsura în care și una și cealaltă reiau, în esență, problema procedurii pe care Comisia trebuia să o urmeze în contextul cererilor de remitere introduse de recurentă și, în consecință, problema competenței Comisiei.

31 — Tribunalul s-a exprimat în acest sens în Hotărârea din 16 iulie 1998, Kia Motors și Broekman Motorships/Comisia (T-195/97, Rec., p. II-2907, punctul 36). A se vedea de asemenea Hotărârea Gondrand Frères/Comisia, citată anterior, punctul 25, și Hotărârea din 13 septembrie 2005, Ricosmos/Comisia, (T-53/02, Rec., p. II-3173, punctul 165).

32 — Hotărârea Gondrand Frères/Comisia, citată anterior, punctul 25.

33 — Recurenta a declarat în ședință că poate admite existența în speță a datoriei vamale, precizând că a cerut remiterea ei pentru motive de echitate în temeiul articolului 239 din Codul vamal. Cu toate acestea, în mod contradictoriu, aceasta a continuat, în ședință, să conteste legalitatea impunerii taxei antidumping specifice care îi fusese aplicată, insistând asupra absenței, în opinia sa, atât a unei facturări indirecte, cât și a probei vreunei eludări.

53. Din dosar rezultă că obiecția privind necompetența Comisiei, formulată de recurentă în fața Tribunalului, era întemeiată, în esență, pe ideea că comitetul care s-a reunit la 12 noiembrie 2002 (a se vedea punctul 26 de mai sus) trebuia, în temeiul articolelor 247 și 247a din Codul vamal, să fie considerat un comitet de reglementare în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia. Prin urmare, având în vedere necesitatea de a aplica procedura de reglementare prevăzută în acest din urmă articol, votul exprimat de reprezentanții statelor membre în cursul reuniunii comitetului din 12 noiembrie 2002 echivala, în opinia recurentei, în temeiul articolului respectiv, cu o absență a avizului care nu permitea Comisiei să decidă singură în ceea ce privește cererile de remitere introduse de recurentă, ci îi impunea să supună fără întârziere Consiliului propunerea sa de măsuri și să informeze Parlamentul European.

54. Comisia sublinia, cu toate acestea, în memoriile sale în apărare, că articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare o autoriza să ia ea însăși decizia privind cererile de remitere, după consultarea unui comitet de experți pe care a ales mod liber, adoptând regulamentul de aplicare, să și-l asocieze în vederea adoptării deciziilor privind rambursarea sau remiterea taxelor, iar nu a unui comitet de reglementare.

55. Recurenta obiecta, în replica sa, că interpretarea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare propusă de Comisie nu putea fi admisă, deoarece aceasta ar antrena nelegalitatea respectivei dispoziții. Într-adevăr, adoptând articolul 907 astfel cum a fost interpretat de Comisie, aceasta nu ar fi luat o măsură de aplicare a Codului vamal, ci și-ar fi atribuit fără temei o competență, încălcând articolului 7 CE. În subsidiar, în ipoteza în care articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare ar trebui interpretat în sensul că grupul de experți prevăzut de acesta nu ar fi un comitet de reglementare, recurenta invoca, în temeiul articolului 241 CE, nelegalitatea respectivei dispoziții, care contravine dispozițiilor articolului 7 CE.

56. În hotărârea atacată, Tribunalul a respins atât argumentarea principală a recurentei, ca neîntemeiată, cât și excepția de nelegalitate, ca inadmisibilă, pentru motivele pe care le-am prezentat la punctele 20-25 de mai sus.

57. Obiecțiile invocate de recurentă prin intermediul primelor două aspecte ale prezentului motiv se pot rezuma după cum urmează.

58. În primul rând, Tribunalul, considerând că articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare permitea Comisiei să decidă singură – fără să urmeze, în consecință, procedura comitetului de reglemen-

tare – cu privire la cererile de remitere, ar fi interpretat în mod eronat respectiva dispoziție și, prin urmare, ar fi exclus în mod greșit faptul că deciziile în litigiu au fost viciate de necompetența emitentului lor. O asemenea interpretare a dispoziției menționate nu ar fi corectă, deoarece ar conduce la considerarea acesteia ca fiind contrară regulamentului de bază reprezentat de Codul vamal și articolului 7 CE pentru lipsa temeiului juridic.

59. În al doilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că nu a examinat pe fond – în condițiile în care articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare a fost interpretat în sensul că autoriza Comisia să se pronunțe cu privire la cererile de remitere fără să urmeze procedura comitetului de reglementare – excepția de nelegalitate a acestei dispoziții, care ar fi contrară regulamentului de bază și articolului 7 CE.

60. În această privință, în primul rând, recurenta contestă faptul că această excepție a fost invocată numai în memoriile în replică și susține, în orice caz, că invocarea excepției la momentul replicii era justificată de un element de drept care a apărut în cursul procedurii, în sensul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, și anume interpretarea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare expusă de Comisie în memoriile sale în apărare.

61. În al doilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că a considerat în mod eronat că problema nelegalității articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare nu era de ordine publică și, în consecință, susceptibilă de a fi ridicată din oficiu. În ceea ce privește acest ultim aspect, distincția dintre necompetența autorului actului atacat și necompetența emitentului actului care constituie temeiul juridic al actului atacat ar fi artificială și eronată, iar hotărârea citată de Tribunal în susținerea acestei distincții [34] ar fi nu numai foarte îndepărtată în timp și, în orice caz, irelevantă – deoarece ar face referire la Tratatul CECO, și nu la Tratatul CE –, ci ar demonstra, eventual, contrariul a ceea ce a dedus Tribunalul.

62. În al treilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că a exclus în mod eronat, pe baza presupusului caracter individual al deciziilor în litigiu și în lumina criteriilor expuse în Decizia privind comitologia în ceea ce privește alegerea procedurilor de urmat în exercitarea competențelor de executare conferite Comisiei, că se poate recurge în speță la procedura de reglementare.

63. În această privință, recurenta susține, în primul rând, că Tribunalul a interpretat în mod eronat respectivele criterii, prin faptul că a omis să ia în considerare articolul 2 din Decizia privind comitologia, de unde ar

34 — Hotărârea Société des fonderies de Pont-à-Mousson/Înalta Autoritate, citată anterior.

rezulta faptul că recurgerea la procedura de reglementare nu este limitată doar la ipoteza adoptării măsurilor cu caracter general, dar că este posibilă și în vederea adoptării unor măsuri care au ca obiect adaptarea sau actualizarea anumitor elemente neesențiale ale unui act de bază, și anume măsuri care, în opinia recurentei, nu au, prin definiție, caracter general. În plus, recurenta subliniază că, potrivit jurisprudenței Curții [35], criteriile de alegere a procedurilor prevăzute la articolul 2 din Decizia privind comitologia nu sunt obligatorii.

64. În al doilea rând, recurenta contestă faptul că deciziile în litigiu sunt decizii individuale lipsite de caracter general. Deciziile respective nu ar fi pur individuale, ci ar avea și un caracter general, deoarece acestea se referă la o datorie vamală și afectează așadar în mod direct resursele proprii ale Comunității.

65. În al patrulea rând, recurenta susține că articolul 239 din Codul vamal, pe care Tribunalul l-ar fi ignorat în mod greșit atunci când a examinat natura juridică a comitetului în cauză, lasă să se întrevadă în mod clar că intenția legiuitorului comunitar – în acest caz, Consiliul – era să prevadă respectarea procedurii de reglementare pentru adoptarea unei decizii în materie de rambursare sau de remitere de taxe.

66. În acest sens s-ar înscrie și dubla referire, la alineatul (1) al articolului respectiv, la „procedura comitetului" și la utilizarea, la prima și, respectiv, la a doua liniuță a acestei dispoziții, a unor expresii diferite, și anume „care urmează a fi stabilite" și „sunt definite", în legătură cu situații care pot avea drept consecință rambursarea sau remiterea. Numai interpretând prima liniuță în sensul că se referă la adoptarea unei decizii ca atare și la supunerea acesteia procedurii comitetului ar putea avea sens această dublă referire, care altfel ar fi rezultatul unei repetări inutile din partea legiuitorului.

67. În al cincilea rând, recurenta critică hotărârea atacată în măsura în care Tribunalul nu s-ar fi pronunțat asupra problemei – invocată de ea în cursul ședinței – funcționării comitetului respectiv în afara oricărui cadru bugetar și, în consecință, a incompatibilității deciziilor în litigiu cu normele privind bugetul comunitar. Recurenta amintește în acest sens că, potrivit jurisprudenței Curții [36], în sistemul tratatu-

35 — Hotărârea din 21 ianuarie 2003, Comisia/Parlamentul European și Consiliul, numită „LIFE" (C-378/00, Rec., p. I-937, punctele 43-48).

36 — Hotărârea din 12 mai 1998, Regatul Unit/Comisia (C-106/96, Rec., p. I-2729, punctul 22).

lui, executarea unei cheltuieli de către Comisie presupune, pe lângă înscrierea în buget a creditului aferent, un act de drept derivat din care decurge această cheltuială.

68. În al şaselea rând, recurenta reproşează Tribunalului că a comis o altă eroare de drept omiţând să se pronunţe cu privire la natura juridică exactă a comitetului în cauză şi, în consecinţă, cu privire la temeiul juridic care a permis crearea sa.

— Analiză

69. Fiind astfel identificate diferitele obiecţii – pe care Comisia le consideră neîntemeiate – formulate în cadrul primelor două aspecte ale prezentului motiv de recurs, ne propunem să le examinăm în ansamblul lor, lăsându-o la sfârşit pe cea întemeiată pe omisiunea Comisiei de a analiza pe fond problema nevalidităţii articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare.

70. Capitolul 3 din regulamentul de aplicare conţine „[d]ispoziţii specifice referitoare la aplicarea articolului 239 din [Codul vamal]". Este evident că, în speţă, este vorba despre un caz care intră în sfera de aplicare a secţiunii 2 din capitolul respectiv, consacrată „[d]eciziilor care se iau de către Comisie", şi nu a secţiunii 1, care se referă la „[d]eciziile ce urmează a fi luate de autorităţile vamale ale statelor membre".

71. Decizia privind cererile de remitere prezentate de recurentă trebuia aşadar să fie adoptată, în temeiul articolului 905 alineatul (1) din regulamentul de aplicare, „în conformitate cu procedura prevăzută la articolele 906-909 [din acelaşi regulament]".

72. Articolul 906 al doilea paragraf, în versiunea în vigoare cel puţin până la adoptarea deciziilor în litigiu, prevede în special că „[e]xaminarea dosarului se înscrie cât mai curând posibil pe ordinea de zi a unei reuniuni a comitetului prevăzut la articolul 247 din [Codul vamal]". Articolul 907 prevede în continuare că, „după consultarea unui grup de experţi compus din reprezentanţii tuturor statelor membre reuniţi în cadrul comitetului să examineze cazul respectiv", Comisia adoptă decizia care se referă la cererea de rambursare sau de remitere.

73. Potrivit tezei recurentei, organul pe care Comisia este obligată să îl consulte în cadrul procedurii prevăzute la articolele 906-909 din regulamentul de aplicare este comitetul menţionat la articolul 247 din Codul vamal şi acesta este un comitet de reglementare în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia.

74. În această privință, trebuie să remarcăm, în primul rând, astfel cum a făcut-o și Tribunalul, că textul articolului 907, în special expresia „în cadrul comitetului", pledează deja în sensul că grupul de experți citat în acest articol nu este Comitetul Codului vamal ca atare, ci o entitate distinctă de acesta, cel puțin în plan funcțional [37].

75. Obligația, invocată de recurentă, de a interpreta articolul 907 astfel încât să fie conform cu regulamentul de bază reprezentat de Codul vamal nu duce, în opinia noastră, la o concluzie diferită.

76. Într-adevăr, în ceea ce privește articolul 239 din Codul vamal, niciun element care figurează în acesta nu permite acreditarea tezei recurentei potrivit căreia acest articol ar stabili, pentru adoptarea deciziilor privind cererile de rambursare sau de remitere în cazuri concrete, procedura de reglementare. Deși acest articol este redactat în termeni mai puțin clari, este totuși evident, în opinia noastră, că referirile la „procedura comitetului" pe care le conține privesc, în orice caz, „determinarea" sau „definirea" „situațiilor" în care se poate efectua rambursarea sau remiterea, altfel spus, prevederea *în mod abstract* a cazurilor în care sunt admise rambursarea sau remiterea. Articolul 239, atunci când se referă la „procedura comitetului", face aluzie, ca și pentru definirea „procedurii de urmat", la un exercițiu de natură normativă, nedecizională.

77. Nici din articolele 247 și 247a din Codul vamal, corect interpretate, nu se poate deduce existența unor elemente în favoarea tezei recurentei. Cu siguranță, articolul 247 prevede că „măsurile necesare punerii în aplicare a [codului menționat anterior]" trebuie adoptate în conformitate cu procedura de reglementare prevăzută la articolul 247a alineatul (2) din acesta. Este adevărat, de asemenea, că această expresie, interpretată într-un sens larg, ar putea acoperi, în special, adoptarea de decizii în cazuri individuale. Cu toate acestea, din contextul normativ rezultă în mod clar că expresia respectivă trebuie să fie interpretată într-un sens restrâns, și anume în sensul de norme de aplicare destinate completării reglementării introduse de cod.

78. Subliniem în această privință că textul articolelor 247 și 247a din Codul vamal care este relevant în vederea soluționării prezentei cauze – respectiv cel care era în vigoare la momentul desfășurării procedurii administrative – rezultă din modificările aduse Codului vamal prin Regulamentul nr. 2700/2000, al cărui considerent (14)

37 — Hotărârea atacată, punctul 59. Trimiterea – din articolul 906 – la reuniunea comitetului prevăzut la articolul 247 din Codul vamal nu se opune prezentei concluzii. Aceasta se referă, în realitate, numai la modalitățile de îndeplinire a unei formalități, și anume înscrierea pe ordinea de zi a examinării cauzei în speță, și pare să fie rezultatul unei inexactități de redactare, corectată în mod oportun de Regulamentul nr. 1335/2003 (a se vedea punctul 12 de mai sus).

prevede că „[a]r trebui adoptate măsurile necesare pentru punerea în aplicare a [Codului vamal] în conformitate cu Decizia [privind comitologia]".

79. Sensul articolelor 247 și 247a trebuie să fie determinat, în consecință, în raport cu Decizia privind comitologia.

80. Subliniem, în plus, că Decizia privind comitologia a fost adoptată în temeiul articolului 202 a treia liniuță CE, din care rezultă, în special, că Consiliul poate supune exercitarea competențelor de executare a normelor pe care le stabilește anumitor condiții și că aceste condiții trebuie să fie conforme cu principiile și cu normele ce urmează a fi stabilite în prealabil de către Consiliu (ceea ce Consiliul a și făcut prin Decizia privind comitologia). Aceste principii și norme pot avea ca obiect, astfel cum a arătat Curtea, condițiile de alegere între diferitele proceduri cărora le poate fi supusă exercitarea, de către Comisie, a competențelor de executare care îi sunt atribuite [38].

81. Or, este adevărat că, potrivit Curții, noțiunea de executare în înțelesul articolului 202 a treia liniuță CE cuprinde în același timp elaborarea de norme de aplicare și aplicarea normelor la situații determinate prin acte cu caracter individual. În această privință, Curtea a constatat că, deoarece tratatul folosește termenul „executare" fără a-l restrânge printr-o precizare suplimentară, acest termen nu ar putea fi interpretat în sensul că ar exclude actele individuale [39].

82. Este adevărat, de asemenea, astfel cum a subliniat și recurenta, că Curtea a precizat că criteriile de alegere a procedurilor prevăzute la articolul 2 din Decizia privind comitologia nu au caracter obligatoriu, chiar dacă legiuitorul comunitar, atunci când se îndepărtează de acestea în alegerea unei proceduri a comitetului, este obligat să își motiveze alegerea [40].

83. Cu toate acestea, Curtea însăși a precizat în plus că măsurilor cu caracter individual li se poate aplica doar articolul 2 litera (a) din Decizia privind comitologia, în care se prevede recurgerea la procedura de gestionare, în timp ce măsurile cu caracter general pot intra în sfera de aplicare a fiecăreia dintre cele două părți [literele (a) și (b)] din articolul respectiv și, în consecință, pot fi adoptate, după caz, conform procedurii de gestionare sau procedurii de reglementare [41].

38 — Hotărârea LIFE, citată anterior, punctul 41.

39 — Hotărârea din 24 octombrie 1989, Comisia/Consiliul (16/88, Rec., p. 3457, punctul 11), și Hotărârea din 23 februarie 2006, Comisia/Parlamentul European și Consiliul (C-122/04, Rec., p. I-2001, punctul 37).

40 — Hotărârea LIFE, citată anterior, punctele 43-48 și 50-55, și Hotărârea Comisia/Parlamentul European și Consiliul, citată anterior, punctul 32.

41 — Hotărârea Comisia/Parlamentul European și Consiliul, citată anterior, punctul 38.

84. În consecință, teza recurentei potrivit căreia recurgerea la procedura de reglementare nu ar fi limitată de articolul 2 din Decizia privind comitologia doar la ipoteza adoptării măsurilor cu caracter general se dovedește a fi neîntemeiată.

85. O interpretare a articolului 247 din Codul vamal conformă cu Decizia privind comitologia impune așadar ca expresia „măsurile necesare punerii în aplicare a [Codului vamal]" care apare în articolul menționat să fie interpretată ca făcând referire exclusiv la măsuri cu caracter general.

86. În plus, cealaltă teză a recurentei, potrivit căreia deciziile în litigiu nu ar fi măsuri cu caracter individual, este vădit nefondată. Este evident, după cum arată Comisia, că deciziile respective au fost adoptate, cu privire la existența condițiilor de remitere a taxelor prevăzute la articolul 239 din Codul vamal, *într-un caz concret referitor la recurentă* și că, în schimb, acestea nu sunt aplicabile unor situații determinate în mod obiectiv, pentru categorii de persoane avute în vedere în mod general și abstract [42]. Faptul, evidențiat de recurentă, că deciziile în litigiu au o incidență asupra resurselor proprii ale Comisiei este în mod vădit lipsit de relevanță și nu atribuie deciziilor menționate un caracter general.

87. Așadar, Tribunalul nu a comis nicio eroare de drept când a apreciat că „deciziile în litigiu sunt decizii individuale și, în consecință, nu au niciun caracter general" și când a exclus, în conformitate cu Decizia privind comitologia, faptul că acestea pot fi adoptate conform procedurii de reglementare prevăzute la articolul 5 din această decizie.

88. Prin urmare, articolele 247 și 247a din Codul vamal, interpretate prin prisma și conform Deciziei privind comitologia, nu vin în niciun fel în sprijinul tezei recurentei potrivit căreia o interpretare a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare conformă normelor de rang superior ale Codului vamal citate anterior ar impune considerarea grupului de experți menționat în această din urmă dispoziție drept un comitet de reglementare în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia.

89. În plus, trebuie, în opinia noastră, să se respingă deopotrivă obiecțiile întemeiate pe faptul că Tribunalul ar fi omis să se

42 — A se vedea, cu privire la noțiunea de act cu caracter general, *ex multis*, Hotărârea din 14 decembrie 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes și alții/Consiliul (16/62 și 17/62, Rec., p. 901, în special p. 919), la care se face trimitere la punctul 57 din hotărârea atacată.

pronunțe, pe de o parte, cu privire la natura juridică exactă a grupului de experți prevăzut la articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare și, în consecință, cu privire la temeiul juridic al înființării sale, precum și, pe de altă parte, cu privire la pretinsa funcționare în afara oricărui cadru bugetar a grupului de experți menționat.

90. În ceea ce privește primul aspect, împărtășim opinia Comisiei că, odată exclusă – în mod întemeiat – ipoteza că grupul de experți ar fi un comitet de reglementare în sensul articolului 5 din Decizia privind comitologia [43] și stabilit fiind faptul că acesta este o „entitate distinctă, pe plan funcțional, de Comitetul Codului vamal" [44], Tribunalul nu era obligat să furnizeze detalii suplimentare cu privire la natura juridică a acestui grup, dat fiind faptul că argumentele recurentei se întemeiau pe calificarea acestuia din urmă drept comitet de reglementare. De altfel, din hotărârea atacată [45] reiese suficient de clar că temeiul juridic al înființării, prin articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, a grupului de experți respectiv este constituit din dispozițiile coroborate ale articolelor 239, 247 și 247a din Codul vamal, de unde rezultă, în esență, că definirea „procedurii de urmat" în vederea rambursării sau remiterii prevăzute la articolul 239 se face prin intermediul procedurii de reglementare prevăzute la articolul 5 din Decizia privind comitologia. Tribunalul nu a omis să arate nici că articolul 907 din regulamentul de aplicare a fost efectiv aprobat conform procedurii menționate mai sus [46], fapt care, de altfel, nu este contestat de recurentă.

91. În ceea ce privește al doilea aspect, este suficient să remarcăm, împărtășind opinia Comisiei, că problema regularității contabile a funcționării grupului de experți nu aduce nici cea mai mică atingere validității deciziilor în litigiu, ci poate, cel mult, să vizeze validitatea deciziilor de angajare de cheltuieli, care nu fac obiectul acțiunilor în anulare ale recurentei.

92. Să revenim, pentru a încheia, la analiza obiecțiilor care se referă la lipsa examinării pe fond a excepției de nelegalitate a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare.

93. Ca o observație preliminară, menționăm caracterul neîntemeiat al acestei excepții, care reiese deja în mod evident din cele menționate mai sus, prin care am subliniat faptul că înființarea grupului de experți nu era lipsită de temei juridic și că nu era contrară dispozițiilor din Codul vamal invocate de recurentă.

43 — Hotărârea atacată, punctul 58.

44 — *Ibidem*, punctul 59.

45 — *Ibidem*, punctul 52.

46 — *Ibidem*.

94. Cu toate acestea, avem anumite îndoieli asupra faptului că, din acest motiv, Curtea ar putea, prin efectuarea unei substituiri de motive [47], să nu se pronunțe cu privire la obiecția întemeiată pe omisiunea Tribunalului de a analiza pe fond excepția de nelegalitate. O substituire de motive efectuată în hotărârea prin care se soluționează recursul ar presupune constatarea prealabilă a unei erori de drept comise de Tribunal.

95. Așadar, ne propunem să analizăm, numai din această perspectivă, și obiecția menționată mai sus, care impune din partea noastră comentariile următoare.

96. În primul rând, deși contestă aprecierea Tribunalului potrivit căreia excepția de nelegalitate a fost invocată numai la momentul replicii, recurenta nu avansează, în realitate, niciun argument apt să demonstreze contrariul. Aceasta se limitează, în esență, să sublinieze faptul că discuția privind validitatea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare rezultă din interpretarea, nesusținută de recurentă, pe care Comisia a dat-o acestei dispoziții în memoriile în apărare și că o asemenea discuție nu ar fi apărut dacă ar fi fost urmată interpretarea pe care a dat-o recurenta acestei dispoziții în cererile introductive. Așadar, aceste constatări confirmă, în fapt, că excepția de nelegalitate a fost ridicată efectiv numai la momentul replicii. Subliniem în plus că nu este adevărată afirmația – pe care o face recurenta – că aceasta a propus în cererile introductive propria interpretare a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare. Din simpla lectură a acestora, se constată că această dispoziție nu a fost nici măcar citată [48].

97. În al doilea rând, considerăm la fel de neîntemeiată observația recurentei potrivit căreia excepția de nelegalitate a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare ar trebui să fie considerată un motiv întemeiat pe un element de drept care a apărut în cursul procedurii, în sensul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. În această privință, considerăm, într-adevăr, că interpretarea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare astfel cum rezultă din memoriile în apărare ale Comisiei prezentate Tribunalului nu poate constitui

47 — Potrivit jurisprudenței Curții, în ipoteza în care motivarea unei hotărâri a Tribunalului relevă o încălcare a dreptului comunitar, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind temeinic pentru alte motive de drept, recursul introdus împotriva acestei hotărâri trebuie să fie respins (printre altele, Hotărârea din 9 iunie 1992, Lestelle/Comisia, C-30/91 P, Rec., p. I-3755, punctul 28, Hotărârea din 15 decembrie 1994, Finsider/Comisia, C-320/92 P, Rec., p. I-5697, punctul 37, și Hotărârea din 13 iulie 2000, Salzgitter/Comisia, C-210/98 P, Rec., p. I-5843, punctul 58).

48 — În recursul său, recurenta nu invocă, în schimb, aspectul dacă excepția de nelegalitate a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare poate lua forma unei simple „dezvoltări" – admisibile – „a unui motiv enunțat anterior [...] în cererea introductivă de instanță", în sensul Hotărârii din 30 septembrie 1982, Amylum/Consiliul (108/81, Rec., p. 3107, punctul 25), și al Hotărârii din 19 mai 1983, Verros/Parlamentul European (306/81, Rec., p. 1755, punctul 9). În consecință, Curtea nu este chemată să se pronunțe asupra acestui aspect.

un element de drept care a apărut în cursul procedurii, în sensul articolului 48 alineatul (2) citat anterior, dat fiind faptul că nu a avut ca efect modificarea situației juridice care exista la data introducerii acțiunilor în anulare [49], contrar afirmațiilor care s-ar putea face, de exemplu, cu privire la apariția unei modificări, a unei abrogări, a unei anulări sau a declarării nevalidității unui act important pentru soluționarea cauzei.

98. În al treilea rând, suntem de părere că Tribunalul a comis, în schimb, o eroare de drept atunci când a apreciat că nelegalitatea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare invocată de recurentă nu era de ordine publică.

99. În acest sens, împărtășim opinia recurentei conform căreia Hotărârea Société des fonderies de Pont-à-Mousson/Înalta Autoritate [50], la care Tribunalul a făcut trimitere, nu susține cu nimic concluzia la care acesta din urmă a ajuns în această privință.

100. În pasajul din hotărârea respectivă la care face referire Tribunalul, Curtea a subliniat că societatea recurentă nu ar fi putut ataca, prin cel de al doilea motiv, decizia individuală pe care Înalta Autoritate a luat-o în ceea ce o privește decât dacă ar fi ridicat excepția de nelegalitate împotriva unui anumit act cu caracter general pe care l-a aplicat respectiva decizie. Într-adevăr, viciul reproșat ar fi fost cel mult al acestui act, și nu al deciziei individuale atacate. Curtea a apreciat că, deși „recurenta nu a ridicat în mod explicit excepția de nelegalitate și doar cu greu s-ar putea admite faptul că o asemenea obiecție a fost formulată în mod implicit", era totuși „inoportun să mențină îndoielile în ceea ce privește regularitatea [actului cu caracter general] în condițiile în care acest aspect [interesa] litigiul în cauză" și a considerat că era „oricum necesar să examineze, din acest motiv, temeinicia celui de al doilea motiv". Nu înțelegem așadar cum a putut Tribunalul să folosească elemente din această hotărâre pentru a afirma că nelegalitatea articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare nu este de ordine publică. Pentru a demonstra încă o dată caracterul irelevant al precedentului invocat de Tribunal, adăugăm faptul că, în cauza în care s-a pronunțat hotărârea citată anterior, îndoiala cu privire la validitatea actului cu caracter general nu rezulta în niciun fel din perspectiva competenței emitentului acestui act, ci pentru alte aspecte, care au legătură cu legalitatea internă a acestuia din urmă.

101. De asemenea, observația potrivit căreia Hotărârea Laboratoires Servier/Comisia [51], invocată de recurentă în primă instanță, se referă la necompetența instituției care a adoptat actul atacat, și nu la necompetența

49 — A se vedea Hotărârea din 1 aprilie 1982, Dürbeck/Comisia (11/81, Rec., p. 1251, punctul 17).

50 — Citată anterior.

51 — Hotărârea Tribunalului din 28 ianuarie 2003 (T-147/00, Rec., p. II-85, punctul 45).

instituției care a adoptat actul în temeiul căruia a fost adoptat actul atacat [52], nu ar putea constitui un motiv valabil în sprijinul refuzului de a considera eventuala nelegalitate a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare ca fiind de ordine publică, sub forma necompetenței Comisiei. Tribunalului îi revenea obligația de a arăta motivele pentru care, dincolo de lipsa unui precedent judiciar specific, necompetența instituției care a adoptat actul în temeiul căruia a fost adoptat actul atacat nu poate fi considerată un motiv de ordine publică.

102. În ceea ce privește criteriile care permit să se stabilească dacă un motiv este sau nu este de ordine publică, considerăm că ar trebui să ne referim la criteriile identificate de avocatul general Jacobs la punctele 141 și 142 din concluziile sale prezentate în cauza Salzgitter/Comisia [53]. Este vorba așadar de a analiza:

— „dacă norma încălcată este destinată să servească un obiectiv fundamental al ordinii juridice comunitare și dacă aceasta are un rol esențial în realizarea obiectivului respectiv"

— și „dacă norma încălcată a fost instituită nu numai în interesul părților direct interesate, ci și în interesul terților sau al colectivității în general" [54].

103. Astfel cum însuși Tribunalul a constatat, în mod întemeiat, în hotărârea atacată [55], necompetența emitentului actului atacat trebuie, potrivit jurisprudenței, să fie constatată din oficiu de către instanța comunitară [56]. Aceasta constituie un motiv de ordine publică [57]. Acest viciu pare să îndeplinească, într-adevăr, *în principiu,* cele două criterii menționate anterior: normele de competență au ca scop garantarea unui obiectiv – sau, în orice caz, a unei valori – fundamental al ordinii juridice comunitare, și anume acela al echilibrului instituțional, și sunt stabilite de obicei în interesul colectivității în general. Spunem *în principiu,* dat fiind faptul că abordarea cea mai concretă pare să fie aprecierea de la caz la caz – adică prin raportare la norma specifică de competență care se presupune că este încălcată –

52 — Hotărârea atacată, punctul 52.

53 — Citată anterior.

54 — În schimb, în ceea ce privește condiția caracterului vădit al încălcării dreptului comunitar, descrisă la punctul 143 din concluziile avocatului general Jacobs, citate anterior, nu considerăm că aceasta are efectiv legătură cu calificarea motivului ca fiind de ordine publică. Este vorba, în opinia noastră, mai degrabă despre o condiție anterioară existenței vreunei obligații a judecătorului de a invoca din oficiu un motiv de ordine publică. A se vedea în acest sens Vesterdorf, B., „Le relevé d'office par le juge communautaire", în *Une Communauté de droit: Festschrift für G. C. Rodríguez Iglesias,* Nomos, 2003, p. 551, în special p. 560 și 561.

55 — Hotărârea atacată, punctul 52.

56 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 mai 1960, Germania/Înalta Autoritate (19/58, Rec., p. 471, în special p. 488), Hotărârea Amylum/Consiliul, citată anterior, punctul 28, și Hotărârea Salzgitter/Comisia, citată anterior, punctele 56 și 57, Hotărârea Tribunalului din 27 februarie 1992, BASF și alții/Comisia (T-79/89, T-84/89-T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 și T-104/89, Rec., p. II-315, punctul 31), Hotărârea din 24 septembrie 1996, Marx Esser și Del Amo Martinez/Parlamentul European (T-182/94, RecFP, p. I-A-411 și II-1197, punctul 44). Hotărârea Laboratoires Servier/Comisia, citată anterior, punctul 45, și Hotărârea din 21 septembrie 2005, Kadi/Consiliul și Comisia (T-315/01, Rec., p. II-3649, punctul 61).

57 — A se vedea în acest sens, în mod expres, Concluziile avocatului general Lagrange prezentate în cauza Țările de Jos/Înalta Autoritate (Hotărârea din 15 iulie 1964, 66/63, Rec., p. 1047, în special p. 1086) și hotărârile Tribunalului citate la nota de subsol precedentă.

dacă sunt îndeplinite criteriile citate anterior, inclusiv, aşadar, cel aferent rolului esenţial pe care îl are această normă în realizarea obiectivului sau a valorii fundamentale în cauză [58].

104. Considerăm că distincţia, realizată în hotărârea atacată, între competenţa emitentului actului atacat şi competenţa emitentului actului în temeiul căruia a fost adoptat actul atacat nu este relevantă pentru calificarea unui motiv întemeiat pe încălcarea normelor de competenţă ca fiind de ordine publică.

105. În schimb, este oportun să ne întrebăm, în speţă, dacă dispoziţiile Codului vamal pe care, în opinia recurentei, le-ar fi încălcat Comisia atunci când a instituit, prin articolul 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, o procedură diferită de cea prevăzută de dispoziţiile citate anterior – şi i-a permis să hotărască singură, într-un caz cum este cel în speţă, cu privire la o cerere de remitere a taxelor în temeiul articolului 239 din Codul vamal şi al articolului 905 din regulamentul de aplicare – îndeplinesc criteriile pe care le-am menţionat la punctul 102 de mai sus.

106. Subliniem în acest sens că articolele 239, 247 şi 247a din Codul vamal sunt relevante ca dispoziţii de stabilire a normelor privind exercitarea competenţelor de executare a dispoziţiilor materiale cu privire la rambursarea sau la remiterea taxelor prevăzute de Consiliu la articolul 239 din Codul vamal. Ca atare, acestea îndeplinesc un rol esenţial în vederea asigurării echilibrului instituţional (în raporturile dintre instituţiile comunitare şi dintre acestea şi statele membre) sau a unei valori fundamentale a ordinii juridice comunitare şi, cu siguranţă, nu sunt stabilite numai în interesul părţilor direct implicate, ci în interesul colectivităţii în general.

107. Problema nelegalităţii articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare, invocată tardiv de recurentă în primă instanţă, este aşadar, în opinia noastră, spre deosebire de ceea ce susţin Tribunalul în hotărârea atacată şi Comisia în prezenta procedură, un motiv de ordine publică.

108. Cu toate acestea, nu se poate concluziona că Tribunalul era obligat să examineze din oficiu acest motiv. Considerăm, într-adevăr, că o asemenea obligaţie apare numai în anumite împrejurări. În special, o obligaţie de a invoca din oficiu motive de ordine publică nu ar putea exista decât,

58 — De exemplu, Curtea a exclus, într-o cauză dintre un agent al Comisiei şi instituţia de care aparţinea, faptul că competenţa unui şef de serviciu de a lua decizii de gestionare face parte din elementele pe care Curtea le poate examina din oficiu (Hotărârea din 14 decembrie 1988, Hecq/Comisia, 280/87, Rec., p. 6433, punctul 12).

eventual, în funcție de elementele depuse la dosar [59]. Caracterul vădit al încălcării în cauză, altfel spus, posibilitatea instanței comunitare de a o identifica și de a o califica astfel fără dificultate [60], ar putea constitui o condiție suplimentară a unei asemenea obligații. În cadrul determinării împrejurărilor în care se naște obligația de a invoca din oficiu un motiv de ordine publică referitor la actul în temeiul căruia a fost adoptat actul atacat, iar nu la actul atacat, s-ar putea pune de asemenea problema dacă este sau nu este necesar ca emitentul acestor acte să fie același, și anume ca instituția care a adoptat actul „în amonte" să fie deja parte în procedură în calitate de pârâtă.

109. Cu toate acestea, nu este necesară examinarea problemei existenței unei obligații a Tribunalului, în împrejurările cauzei, de a invoca din oficiu caracterul de ordine publică al eventualei nelegalități, pe motiv de necompetență, a articolului 907 primul paragraf din regulamentul de aplicare. În ipoteza în care, într-adevăr, Curtea ar ajunge – după cum sugerăm – la concluzia că Tribunalul a comis o eroare de drept excluzând că respectiva nelegalitate ar fi de ordine publică, Curtea s-ar putea limita, pur și simplu, printr-o substituire de motive, la constatarea caracterului neîntemeiat al acestei nelegalități. Caracterul neîntemeiat reiese, după cum am arătat mai sus, din interpretarea corectă a dispozițiilor relevante din Codul vamal la care trebuie, în orice caz, să se ajungă în cadrul analizei celorlalte obiecții pe care le ridică recurenta, împreună cu obiecția de față, prin intermediul primelor două aspecte ale prezentului motiv de recurs.

110. Așadar, după substituirea motivelor cu privire la punctul pe care tocmai l-am examinat, considerăm că hotărârea atacată nu poate fi anulată în temeiul primelor două aspecte ale prezentului motiv de recurs.

Cu privire la eroarea de drept pe care se pretinde că a comis-o Tribunalul prin respingerea obiecției întemeiate pe încălcarea articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV

111. Prin al treilea aspect al prezentului motiv de recurs, recurenta susține că Tribunalul a comis o eroare de drept deoarece, după ce a constatat că membrii grupului de experți nu au avut la dispoziție decât 13 zile calendaristice pentru a lua cunoștință de răspunsul recurentei la scrisorile Comisiei, a exclus faptul că recurenta ar putea invoca, în mod util, încălcarea corelativă a articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV. Recurenta reproșează Tribunalului

59 — A se vedea Hotărârea din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 212), și Hotărârea Hüls/Comisia (C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 134).

60 — Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Salzgitter/Comisia, punctul 143.

că a ignorat – subliniind că dispoziția respectivă nu este destinată să îi protejeze pe particulari – consecințele care decurg din Hotărârea Comisia/BASF și alții [61] a Curții, de unde ar rezulta că normele de procedură cuprinse într-un regulament de procedură constituie norme fundamentale de procedură a căror nerespectare poate fi invocată de particularii pe care decizia îi vizează în mod direct.

112. În ceea ce ne privește, trebuie să remarcăm că Tribunalul, relevând, la punctul 77 din hotărârea atacată, că „membrii grupului de experți au dispus de 13 zile calendaristice (de la 6 până la 18 noiembrie 2002) pentru a lua cunoștință de răspunsul recurentei", nu precizează dacă prin aceasta înțelege că termenele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV au fost, în orice caz, respectate. Nu înțelegem nici cum se poate concilia această constatare cu data la care, conform hotărârii atacate, ar fi avut loc reuniunea grupului de experți, și anume 12 noiembrie 2002 [62].

113. În orice caz, nu este necesar să se verifice dacă termenele prevăzute de dispoziția citată anterior au fost respectate în speță (nici să se stabilească, eventual, care a fost aprecierea Tribunalului în această privință), dat fiind faptul că, pentru excluderea încălcării articolului 4 alineatul (1) din regulamentul respectiv, Tribunalul s-a întemeiat pe imposibilitatea particularilor de a invoca această dispoziție.

114. Achiesăm la punctul de vedere al Comisiei potrivit căruia această soluție este corectă din punct de vedere juridic. Pentru a o contesta, recurenta invocă Hotărârea Comisia/BASF și alții, citată anterior, din care nu rezultă în niciun caz că încălcarea oricărei norme de procedură prevăzute de un regulament de procedură al unei instituții sau al unui comitet presupune o nelegalitate a deciziei adoptate pe care particularii o pot invoca în instanță. În această hotărâre, Curtea a declarat că autentificarea actelor prevăzute la articolul 12 primul paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei este o normă fundamentală de procedură a cărei încălcare poate justifica o acțiune în anulare din partea particularilor, *deoarece aceasta are ca scop să asigure securitatea juridică,* prin redactarea textului adoptat de colegiu în limbile autentice, care permite, în caz de contestare, verificarea corespondenței perfecte dintre textele notificate sau publicate și acel text [63].

115. În hotărârea în cauză, Curtea a verificat, ținând cont așadar de natura și de finalitatea normei de procedură nerespectate, dacă respectiva normă de procedură era fundamentală în sensul articolului 230 CE și dacă

61 — Hotărârea din 15 iunie 1994 (C-137/92 P, Rec., p. I-2555).

62 — Hotărârea atacată, punctele 27, 37, 44 și 98.

63 — Hotărârea Comisia/BASF și alții, citată anterior, punctele 75 și 76.

particularii puteau invoca încălcarea ei în cadrul unei acțiuni în anulare.

116. În hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV are ca obiect să asigure funcționarea internă a comitetului respectiv, cu deplina respectare a prerogativelor membrilor săi, și că nu este, prin urmare, destinat să asigure protecția particularilor. În recursul său, recurenta nu invocă niciun argument împotriva acestei observații, în afara unei afirmații generale privind „importanța deosebită" a respectării normelor privind consultarea comitetului sau a supoziției, neîntemeiate, că orice normă de procedură constituie o normă fundamentală de procedură. De altfel, observația Tribunalului se conformează normei – *care trebuie să fie considerată principiu* și care, fără nicio îndoială, este aplicabilă prin analogie în cazul unui comitet cum ar fi Comitetul Codului vamal – enunțate de Curte în Hotărârea Nakajima/Consiliul [64], potrivit căreia, deoarece „regulamentul de procedură al unei instituții comunitare are ca obiect organizarea funcționării interne a serviciilor în interesul unei bune administrări", „[n]ormele pe care le instituie [...] au [...], în esență, funcția de a asigura buna desfășurare a dezbaterilor, cu deplina respectare a prerogativelor fiecăruia dintre membrii instituției" și „nu sunt destinate să asigure protecția particularilor".

64 — Hotărârea din 7 mai 1991 (C-69/89, Rec. p. I-2069, punctele 49 și 50), la care Tribunalul face trimitere în mod expres la punctul 79 din hotărârea atacată.

117. Termenele stabilite de articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al CCV au în mod evident ca obiect să acorde membrilor comitetului suficient timp pentru a examina dosarele care le sunt prezentate. În opinia noastră, doar statelor membre reprezentate în cadrul comitetului le revine obligația de a aprecia dacă un termen mai mic decât cel prevăzut de dispoziția citată anterior a fost, cu toate acestea, suficient pentru a permite reprezentanților lor în cadrul comitetului să procedeze la o verificare adecvată a dosarului asupra cărora aceștia din urmă au fost chemați să se pronunțe.

118. Tribunalul a exclus așadar, în mod întemeiat, în opinia noastră, faptul că recurenta poate invoca încălcarea dispoziției citate anterior.

119. Prin urmare, în opinia noastră, cel de al treilea aspect al prezentului motiv de recurs trebuie, de asemenea, respins.

Cu privire la pretinsa aplicare eronată a articolului 239 din Codul vamal

120. Recurenta susține că Tribunalul a comis erori de drept atunci când a apreciat că cerința privind inexistența neglijenței evidente, prevăzută la articolul 239 din Codul vamal, nu era îndeplinită în speță.

121. Prin primul aspect al motivului său, recurenta reproșează Tribunalului că a interpretat eronat articolul 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94 și că a stabilit, prin urmare, că acest articol nu prezenta dificultăți semnificative de interpretare.

122. Recurenta afirmă, în esență, că, în mod contrar aprecierii Tribunalului și astfel cum ar reieși din considerentul (39) al regulamentului menționat [65], dispoziția în cauză nu impune aplicarea unei taxe speciale în toate cazurile de facturare indirectă din cauza riscului de eludare a măsurilor antidumping pe care aceasta îl implică, ci doar în cazurile în care această eludare este dovedită.

123. Interpretarea eronată, de către Tribunal, a articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94 ar demonstra în plus că, în mod contrar celor constatate de Tribunal în hotărârea atacată, dispoziția respectivă era dificil de interpretat.

124. Împărtășim opinia Comisiei că aceste argumente nu pot fi acceptate.

125. Trebuie să precizăm, mai întâi, că pretinsa eroare de interpretare a articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94 nu ar putea fi luată în considerare ca obiecție autonomă – din motivele pe care le-am expus la punctele 40-50 de mai sus –, ci doar ca argument care susține motivul îndreptat împotriva aprecierii făcute de Tribunal privind gradul de complexitate al dispoziției. Este vorba aici despre unul dintre factorii care trebuie luați în considerare, potrivit jurisprudenței, în scopul verificării condiției privind inexistența neglijenței evidente în sensul articolului 239 din Codul vamal [66].

126. Or, în opinia noastră, o asemenea obiecție este inadmisibilă, deoarece aprecierea complexității unei dispoziții trebuie analizată după modelul unei aprecieri a

65 — Acest considerent indică în special faptul că „[...] dată fiind existența diferitelor circuite de import prin intermediul unor societăți din state terțe, se consideră adecvat să se instituie un drept variabil la un nivel care să permită industriei comunitare să își mărească prețurile până la un nivel rentabil pentru importurile facturate direct de către producătorii bulgari sau polonezi sau de către părți care au exportat produsul vizat în perioada de anchetă", precum și „instituirea unei taxe speciale calculate, pornind de la aceeași bază, pentru toate celelalte importuri, pentru a se evita eludarea măsurilor antidumping".

66 — Hotărârea din 11 noiembrie 1999, Söhl & Söhlke (C-48/98, Rec., p. I-7877, punctul 56), și Hotărârea din 13 martie 2003, Țările de Jos/Comisia (C-156/00, Rec., p. I-2527, punctele 92-95).

situației de fapt, care nu poate fi supusă controlului Curții în cadrul unui recurs îndreptat împotriva unei hotărâri a Tribunalului [67].

127. Adăugăm că obiecția menționată este, în orice caz, vădit neîntemeiată. Aceasta se bazează, într-adevăr, numai pe critica interpretării, de către Tribunal, a articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94, interpretare care ni se pare, dimpotrivă, foarte corectă. Chiar dacă ținem cont de considerentul (39) invocat de recurentă, din lectura acestei dispoziții rezultă foarte clar că aplicarea taxei specifice instituite prin aceasta presupune existența unei situații de facturare indirectă, iar nu dovedirea faptului că o asemenea facturare a avut ca obiect sau ca efect eludarea taxei variabile instituite prin paragraful precedent. Așadar, recurenta nu demonstrează în niciun fel, contrar declarațiilor din hotărârea atacată, că articolul 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94 era dificil de interpretat.

128. Prin al doilea aspect al prezentului motiv, recurenta afirmă, pe de o parte, că aprecierea Tribunalului potrivit căreia recurenta nu poate să fie exonerată de propria răspundere invocând eroarea, reală sau nu, a comisionarilor săi este contrară jurisprudenței comunitare, care ar fi recunoscut răspunderea profesională a comisionarilor vamali; pe de altă parte, recurenta contestă confirmarea, de către Tribunal, a aprecierii făcute de Comisie potrivit căreia recurenta dispunea de experiența profesională necesară.

129. Relevanța, sau lipsa de relevanță, pentru verificarea inexistenței neglijenței evidente în sensul articolului 239 din Codul vamal, a erorii comisionarilor vamali este un element de drept care poate fi invocat, ca atare, în recurs.

130. Remarcăm, în această privință, că recurenta se limitează totuși la a susține că, în cele două decizii jurisprudențiale – Hotărârea Van Gend & Loos și Bosman/Comisia [68] și Hotărârea Mehibas Dordtselaan/Comisia [69] –, s-a afirmat că „un comisionar vamal, prin natura funcțiilor sale, este răspunzător atât pentru plata

67 — În Concluziile prezentate la 11 ianuarie 2007 în cauza Holcim (Deutschland)/Comisia (C-282/05 P, Rep., p. I-2941, punctul 65), am făcut o expunere asemănătoare în raport cu aprecierea dificultăților de aplicare sau de interpretare a textelor normative relevante în cadrul examinării prin care se urmărește să se stabilească, în vederea constatării răspunderii extracontractuale a Comunității în temeiul articolului 288 al doilea paragraf CE, dacă o încălcare a dreptului comunitar comisă de o instituție este sau nu este suficient de gravă. Cu toate acestea, trebuie să semnalăm că o abordare diferită a fost urmată de Curte în Hotărârea din 3 martie 2005, Biegi Nahrungsmittel și Commonfood/Comisia (C-499/03P, Rec., p. I-1751, în special punctele 42-44 și 49-55), în raport cu aprecierea complexității dispozițiilor vamale relevante în cadrul verificării – efectuată în vederea aplicării articolului 220 alineatul 2 litera (b) din Codul vamal – caracterului detectabil, de către un debitor de bună-credință, al unei erori comise de autoritățile vamale competente.

68 — Hotărârea din 13 noiembrie 1984 (98/83 și 230/83, Rec., p. 3763, punctul 16).

69 — Hotărârea din 18 ianuarie 2000 (T-290/97, Rec., p. II-15, punctul 83).

taxelor de import, cât și pentru regularitatea documentelor pe care le prezintă autorităților vamale".

131. Or, relevanța acestei jurisprudențe ni se pare îndoielnică, deoarece în speță plata taxei respective a fost solicitată de autoritățile vamale franceze recurentei, iar nu comisionarilor săi vamali. Arătăm, în această privință, că din reconstituirea faptelor făcută în hotărârea atacată rezultă că operațiunile de vămuire au fost efectuate de comisionarii vamali ai recurentei *nu în nume propriu, ci în numele societății Agro Baltic și al recurentei* [70]. Din punctul 5 al Hotărârii Van Gend & Loos și Bosman/Comisia, citată anterior, rezultă că, dimpotrivă, comisionarul vamal, reclamant în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, a declarat mărfurile în liberă circulație *în nume propriu* și pe seama unui terț [71] și că, din această cauză, Comisia a considerat că respectivul comisionar și-a asumat obligația de a plăti taxele de import care afectează, eventual, mărfurile [72].

132. În orice caz, chiar presupunând că răspunderea comisionarilor vamali privind plata taxelor de import și regularitatea documentelor pe care le prezintă autorităților vamale ar fi angajată și în cazul în care declarațiile vamale sunt efectuate de comisionarul respectiv nu în nume propriu, ci în numele importatorului, acest lucru nu ar avea neapărat ca efect exonerarea acestuia din urmă de aceeași răspundere. De altfel, autoritățile vamale franceze au susținut răspunderea recurentei. Cu toate acestea, recurenta din prezenta cauză nu a afirmat sub nicio formă și nici nu a lăsat să se înțeleagă că autoritățile vamale franceze ar fi trebuit să ceară plata taxei speciale antidumping de la comisionarii săi vamali. Un asemenea argument ar fi trebuit invocat cel mult într-o cauză introdusă la instanțele naționale împotriva deciziilor autorităților respective de a aplica recurentei o asemenea taxă.

133. Deoarece recurenta nu avansează niciun alt argument, pe lângă trimiterea lapidară la jurisprudența menționată la punctul 130 de mai sus, pentru a contesta aprecierea Tribunalului potrivit căreia aceasta nu putea să se exonereze de răspunderea care îi revenea invocând eroarea, reală sau nu, a comisionarilor săi, hotărârea atacată nu poate fi anulată în ceea ce privește acest aspect.

134. Pentru a susține și mai mult această concluzie, ni se pare util să semnalăm – chiar dacă hotărârea atacată nu făcut acest lucru – că articolul 905 alineatul (1) al treilea

70 — Este vorba așadar de o ipoteză de reprezentare directă în sensul articolului 5 alineatul (2) din Codul vamal.

71 — Era vorba așadar de o ipoteză de reprezentare indirectă în sensul articolului 5 alineatul (2) din Codul vamal.

72 — În schimb, Hotărârea Mehibas Dordtselaan/Comisia, citată anterior, nu ne arată dacă, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, comisionarul vamal efectuase declarațiile vamale în nume propriu și pe seama importatorului sau în numele și pe seama acestuia din urmă. Nu este mai puțin adevărat că autoritățile vamale olandeze au cerut comisionarului vamal, și nu importatorului, să plătească prelevările agricole suplimentare a căror rambursare o solicita comisionarul însuși în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 1430/79.

paragraf din regulamentul de aplicare arată că expresia „persoană interesată" – și anume persoana în raport cu care trebuie să se stabilească dacă există înșelăciune sau neglijență evidentă, conform articolului 239 din Codul vamal și al articolului 905 alineatul (1) primul paragraf din regulamentul de aplicare – „se interpretează în același fel ca la articolul 899" din același regulament. Acest articol prevede, în acest sens, că „«persoana interesată» reprezintă persoana sau persoanele menționate la articolul 878 alineatul (1), [și anume persoana care a achitat taxele sau care este pasibilă de a le achita ori persoana sau persoanele care au preluat drepturile și obligațiile acesteia], sau reprezentanții lor și orice persoană care a participat la îndeplinirea formalităților vamale referitoare la mărfurile respective sau a dat instrucțiunile necesare pentru îndeplinirea acestor formalități". Or, grupul acestor subiecți pare să îi cuprindă, în mod cert, și pe comisionarii vamali care au efectuat, în speță, formalitățile vamale pentru recurentă. Prin urmare, presupunând că, după cum susține recurenta, impunerea taxei ar fi imputabilă unor erori făcute de comisionarii săi vamali în îndeplinirea formalităților menționate, neglijența evidentă a acestora din urmă ar conduce, cu toate acestea, la excluderea dreptului la remitere în ceea ce o privește pe recurentă.

135. În ceea ce privește experiența profesională necesară, recurenta subliniază că ea este, în mod cert, un operator economic care dispune de o experiență în operațiunile de import și de export de soluții azotate, dar că nu este deloc specializată în procedurile de vămuire a acestor produse în Franța.

136. Prezenta obiecție este, de asemenea, admisibilă în recurs, deoarece ridică, în esență, o problemă de drept referitoare la domeniul de activitate în raport cu care trebuie apreciat nivelul de experiență profesională al operatorului care cere remiterea de taxe în temeiul articolului 239 din Codul vamal.

137. Este evident, în opinia noastră, că respectivul domeniu de activitate nu poate fi cel al operațiunilor de vămuire; în caz contrar, condiția privind experiența profesională a operatorului – cerută, printre altele, pentru a aprecia existența unei neglijențe evidente în sensul articolului 239 din Codul vamal [73] – ar fi îndeplinită automat de orice importator care nu ar fi comisionar vamal.

138. Așadar, Tribunalul a arătat în mod întemeiat, potrivit consecințelor ce decurg

73 — A se vedea jurisprudența citată anterior la nota de subsol 66.

din Hotărârea Söhl & Sölke [74] a Curții, că trebuie să se verifice dacă este vorba despre un operator economic a cărui activitate profesională constă, în esență, în operațiuni de import și de export și dacă acesta a acumulat deja o anumită experiență în exercitarea acestor operațiuni.

139. Obiecția analizată în prezent ni se pare, așadar, neîntemeiată.

140. Prin al treilea aspect al prezentului motiv, recurenta critică Tribunalul întrucât a considerat că comportamentul său în îndeplinirea operațiunilor respective nu a fost suficient de diligent.

141. Tribunalul și-a întemeiat această apreciere pe o evaluare globală a comportamentului recurentei, arătând, în special, pe de o parte, că recurenta – deși și-a susținut lipsa de experiență în operațiunile de vămuire a produselor în cauză, precum și dificultățile inerente de aplicare a Regulamentului nr. 3319/94 – nu numai că nu solicitase consiliere din partea comisionarilor săi vamali, ci le transmisese acestora, în plus, instrucțiuni foarte exacte și, pe de altă parte, că recurenta a comis erori în întocmirea facturilor sale [75].

74 — Citată anterior, punctul 57.

75 — Hotărârea atacată, punctele 143 și 144.

142. În ceea ce privește primul aspect, recurenta afirmă, contrar susținerilor Tribunalului, că a solicitat, în realitate, clarificări privind punerea în aplicare exactă a dispozițiilor regulamentului citat.

143. Cu toate acestea, argumentele susținute de recurentă în această privință nu pot dovedi o denaturare, din partea Tribunalului, a faptelor sau a dovezilor referitoare la acest aspect. Recurenta se limitează, într-adevăr, să arate că a întrebat autoritățile vamale franceze, prin scrisoarea din 7 martie 2000, dacă modul în care ea va executa operațiunile de vămuire, întru totul comparabile cu cele executate în 1997, creează o situație de facturare directă sau indirectă în sensul articolului 1 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3319/94.

144. Or, recurenta însăși a amintit astfel că operațiunile care au făcut obiectul prezentului litigiu au fost efectuate în 1997. Cererea de clarificări adresată de recurentă autorităților vamale franceze a intervenit, așadar, la mult timp după ce aceste operațiuni au fost efectuate și chiar ulterior atât redactării

proceselor-verbale de constatare a taxelor datorate [76], cât și trimiterii cererilor de remitere de către recurentă [77].

145. Împrejurarea susținută de recurentă este, prin urmare, în mod evident, lipsită de relevanță pentru verificarea diligenței sale în îndeplinirea operațiunilor care fac obiectul prezentului litigiu.

146. În ceea ce privește erorile de facturare, recurenta reproșează Tribunalului că a lăsat să se înțeleagă, evocând în mod general aceste erori, că acestea ar fi fost numeroase, ceea ce nu corespundea situației de fapt. Recurenta precizează în acest sens că a fost vorba numai despre două erori, dintr-un total de patru operațiuni de vămuire, cuprinzând fiecare trei operațiuni diferite și că aceste erori se referă numai la dosarul care face obiectul cauzei T-134/03.

147. Subliniem în acest sens că Tribunalul nu a arătat în niciun fel și nici nu a lăsat să se înțeleagă că erorile de facturare invocate ar fi fost numeroase. Într-adevăr, la punctul 144 din hotărârea atacată, acesta a afirmat: „chiar erorile recurentei în întocmirea facturilor sale pled[au] pentru o lipsă de diligență din partea sa".

148. Așadar, recurenta nu demonstrează că Tribunalul ar fi denaturat, în această privință, faptele sau dovezile referitoare la acest aspect. În ceea ce privește importanța pe care acesta din urmă a acordat-o erorilor de facturare respective, a căror existență o admite însăși recurenta și în recurs, subliniem că aceasta ține de aprecierea faptelor făcută de Tribunal, apreciere care nu este susceptibilă de control din partea Curții în faza recursului.

149. Observațiile prezentate mai sus ne conduc așadar la concluzia că recurenta nu a demonstrat existența viciilor de natură să atragă nulitatea constatării Tribunalului potrivit căreia Comisia nu a comis nicio eroare vădită de apreciere atunci când a considerat, în deciziile în litigiu, neîndeplinită condiția referitoare la inexistența neglijenței evidente din partea recurentei.

150. Prin urmare, propunem Curții să respingă, de asemenea, prezentul motiv de recurs.

76 — Intervenită, potrivit hotărârii atacate (punctul 24), la 13 noiembrie 1997 pentru operațiunile care fac obiectul cauzei T-135/03 și la 4 decembrie 1998 pentru operațiunile care fac obiectul cauzei T-134/03.

77 — Intervenită, potrivit hotărârii atacate (punctul 25), în noiembrie și în decembrie 1999.

Cu privire la cheltuielile de judecată

151. În temeiul articolului 122 primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când recursul este respins, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 69 alineatul (2) din regulamentul respectiv, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

152. Întrucât sugerăm Curții să respingă recursul, iar Comisia a solicitat obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată, considerăm că recurenta trebuie obligată la plata acestora.

Concluzie

153. În lumina considerațiilor de mai sus, propunem Curții să se pronunțe după cum urmează:

„Respinge recursul.

Obligă Common Market Fertilizers SA la plata cheltuielilor de judecată."